

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egyes évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetési csupán a kiadónál van lehet B-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadónál van lehet.

A lap szellemi részére s a nyílttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetési díja: három sorban hetente 5 kr. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden beutazatnál 30 kr.

NYÍLTTER GARANCIA: 20 kr.

Az országos kisednevelési kiállításról.

Habár kisedekről van szó, de még sem szabad kicsinyelnünk ama igazán fontos mozgalmat, mely Budapesten a tanfélék és tanügy barátok részéről megindult, s mely ezúttal tüzte azon feladatot, hogy a kised nevelés helyes rendszerének terjesztése által a kisedek halandóságának roppant nagy számát alább szüntassa.

Ezen kiállítás most aug. 8-án nyílt meg. A lapok szerkesztősegei a rendező bizottság által felkértek, hogy ezen kiállításra hívják fel a közönség figyelmét. A legnagyobb örömmel tesszünk eleget ezen felkérésnek, tudva azt, hogy ezen Klotild főhercegnő ő fensége védmérsége alatt álló kiállítás fontos kihatással lehet a kisedek nevelésére.

A Mária Dorothea-egyesület Budapesten országos jellegű s a tanköteles kort el nem ért kisedek összes szükségleteire kiterjedő kisednevelési kiállítás rendez oly célból, hogy a művelt nagy közönségnek és különösen az anyákunk az okszerű kisedápolás és kisednevelés eszközeit lehetőleg szemléltethetőleg bemutassa s továbbá, hogy a kiállítással kapcsolatban az itt szerzett tapasztalatokat szakértők előadásai és nyomatványok által megerősítsék minél nagyobb körben elterjedjék.

Maga a kiállítás öt csoportra oszlik:

I. Az egészséges kised ápolása. Ide tartoznak: A kised élelmezése, Liebig-féle szűrt tej, gyermekliszt, mesterséges gyermek-tápszerek, különféle szoptató-áruak, pólyák, bölcsők, rácsos ágyak, gyermek-székek, tolokocsik, testgyógyászati, járáshoz szoktató övek, szellőztetési és fűdő-készülékek, a kised egyszerű fekvését s karon hordozását feltűntető ruhák és minták. Ugyanitt mutatjuk be a tejhamisítások, mérgek csukorkák stb.

II. Az egészséges kised értelmi nevelése. A hallás, látás s általában az érzékszervek fejlesztésére szolgáló eszközök. Gyermekjátékok, babák, hintalovak, összerakó játékok, karcsóny-

fára tehető ajándékok, képes könyvek, Fröbel-féle eszközök. Minta gyermekkerlek tervrajzai, foglalkoztató szerei. Kisedek kézimunkái.

III. A gyermek-betegségek. Az egyes gyermekbajokat, különösen fogfájást, torokgyógyit, diphteritist, himlőt, továbbá a hűt- és légzőrőbőst feltűntető ruhák, táblázatok és főszminkák, öltözköztetők, fertőtlenítő szerek, kisedmelegítő gépek. Testgyógyászati eszközök. Gyermekgyógyászatra vonatkozó adatok. Gyermekhalandóságot mutató táblák.

IV. A társadalom működése a kisedekért. Kisedek javára állított közintézetek, bölcsődék, letelek, kisedgyógyintézetek, árvaházak stb. tervrajzai és mintái, az egyes intézetek berendezése, bútorzata, nevelési segédesszei. Gyermekparkok tervrajzai. A gyermekek érlekedésén történt humanizációs törekvések történelmi és statisztikai adatai. Egyesületi évkönyvek. A magyar irodalom, kisedekre vonatkozó termékei.

V. A kisednevelés a múltban és a jövőben. A kised ápolása a múltban, ide vonatkozó irodalmi művek; képek és játékszerek kiállítása. Etnographiai gyűjtemények kisedek játékaival, öltözeteivel a különféle nemzeteknél, különösen a vad és félművelt népeknél.

Javaaslat.

az 1848. évi nemzeti alkotmányunk az 1848-ki jogalkotásról törvényekkel való megszabásához és az által egy eszményi alkotmányunk megalkotásához.

írta: BODNÁR ISTVÁN.
(Folytatás.)

Vizsgáljuk csak meg a lomtárba került ősi alkotmányt, és privala fogjuk belátni, hogy az személyes joggyakorlaton nyugvó piratlan alkotmány volt; mely az 1848-ki jogalkotás alapon átalakítva, a világ mintáinak alkotmánya lenne; és különösen a keleti nemzeteket ezzel fogjuk örökösi hátra, kötelezni, s szinte barátaikká tenni; mert a mi példánk után, és a mi alkotmányunk utánzása által, válnának alkotmányos s boldog nemzetekké.

Az ősi alkotmány szerint a politikai nemzetet, (a Verbóczy-nációt) kizárólag a nemesség képezte, tekintet nélkül a népfajokra. Az alkotmányos jogokkal föl-

tagadom: alig tudtam csalódásomat feleségem előtt, kit rá kellett beszélnem a csorbai megállapodásra palástolni; a tö hűrehez képest, kicsinek lúnt fél láttam a Diósgyőr melletti hamorok hegyi tavát és emel még kisebbnek látszott a csorbai tó.

Midőn azonban a tó mellett szép, széles és fényes szegélyezett Klotild sétányon sétálgattunk, mind jobban és jobban tűnődélt aggodalmam. A látvány, mely a tiszta azurk vizű tó körüljárásán elénk tárult, a maga nemében páratlan! A tó társadalmi alakjánál fogva, impozáns nagyságában csak némely helyről tekinthető át.

A tavat körülvevő, a nevezetesebb nyári lakokat (Szentiványi villa, Gömörök stb.) megnéztük. Mind igen szép stílusban van építve és egyikből sem hiányzik a kályha! Így van az a Tatrafüreden is.

Elfelejtethen kel látványunk voltunk tanúi utunkban: Láttuk Csorbán a nap lenyugvását; Tatrafüreden felé pedig éppen napkeltekor indultunk.

Midőn a tó körüli setánkat befejeztük, alkonyat volt. A Tatra távoli csúcsai a ritka szűcségű fenyők visszfényétől voltak beszege. S a nap, a mint utolsó sugarával neki fektet a jeles hezerek ormáinak, szemképrázoló látványt nyújtott.

Még egy perc... s a nap fénye váratlanul ragyogással csillogott a tó színe felett s egész felében visszafelé fordult a Tatra magaslatán, aztán gyorsan, hirtelen lealkodott.

A vendéglőben igen vig és zajos companiát láttunk, poroszok voltak; nők, férfiak vagy tizenhárman lehettek; igaz történetek, kik gyalog barangoltak be a Tatra vidéké; beszélgetve velők az ott, oda nyilatkoztak, hogy másnap reggel gyalog indulnak Tatrafüredre, a hóvá 6 órai szakadatlan gyaloglás mellett el-érnek.

Minket ily gyalogparthoz semmikép sem tudott vonzani, habár a kelő frainel hozzá Tepliczen megszerztük. Azért hát jó-e jutányosan megvásárolva, a bazárban néhány emléktárgyat összevásárolva, ugyan azal a kocsi-val, melyvel jöttünk — mert 4 forintért „hore aj dola” volt felfogadva, vissza térünk a csorbai állomásra, persze gyorsabban, (3 óra) mint föl-

ruházott nemes, — bár a magyar nyelvben jartalan volt is — tagja lett a magyar nemzetnek, részese a felsőségi jogoknak, míg a nép lett legyen bár tisztalati törzsköcs magyar, az adózó közhöz tartozott (miserava plebs contrinens) és nem volt tagja a magyar politikai nemzetnek. Midőn tehát 1848-ban minden honpolgár, faj és valláskülönbség nélkül egyenjogú tagja lett a magyar nemzetnek; nincs jogi alapja a nemzetiségi befolyásoknak s háborgásoknak.

A magyar nemes tagja volt a szent koronának és részese a felségi jogoknak, mert egyenlő közt a nemesség — a főnemesség — nemely eljogait beszámítva — joggyenlő volt; közvetlen és személyes joggyakorlat mellett választotta az országgyűlési követeket; azoknak a törvényhozás tárgyaira néve utasítást adhatott; a nem tetsző követeket visszahíhatta; és így részt vett a törvényhozási hatalomban. Részt vett a végrehajtói hatalomban is, mert a törvényeket és kormányrendeleteket csak a vármegyék ellenőrzése mellett, az azok által választott tisztviselők közvetítésével lehetett végrehajtani. De végre részese volt a bírói hatalomnak is, mert a megyei bírakat, az alispánokat, szolgabírakat és a táblabírókat sorából a polgári és főnődi törvényeszeket tagjait a megyék választották; és a bíróiörhe-fogatást a nemessre néve a közgyűlésnek, mint meg annyi nagyszabású esküdtsekek gyakorolták.

Ezen dicső alkotmányunk sarkalatos hibája az volt, hogy a nép millióit szolgáslamban tartotta; ezt azonban a korszellem hozta magával. Így láthatjuk ezt a romáknál, görögöknel, s a letent világ legmivelkebb nemzeténél is. Az sem tilkálható, hogy a nagy szabadsággal sok visszaélés is történt; am de az ősi alkotmány alapján nagyszerű, s minden észszerű reformra alkalmas volt; de a reform gyökeresen soha sem volt megkísérelve.

Az 1848-ki törvényeket gyorsan kellett megalkotni, míg a párizsi forradalom varázsa, s az akkori pecsovis ellenzék megdöbbenése tartott. Ha nincs Kossuth, s a törvényhozási elhagyta volna repülni a kedvező időt; a nép talán századokig várhatott volna a Messias után. Eme korszak-alkotó törvények tehát csak elveket alapítottak meg, a melynek részletes kifejtése nyugalmas törvényhozási működést kívánt. De ránt tört a szövetséges osztrák-orosz kényoralom; a nagy reformator számkivetésbe menekült; és így maradtak az ideiglenesen megalkotott 1848. V. követválasztási, és a XVI-ik megye-törvényhozási tökéletlen törvények véglegesséknél. Az állithatóság partakok csak elforrtások; miután az önkormányzat és állami mindenhatóság ellenlétes fogalmak. A meyerendszert csak a régi megyei jogok visszaállításával, a parlamentári rendszerbe beillesztéssel szabad alakítani, úgy, hogy az önkormányzat lényege fennmaradjon, és a nemelyben a jogokat közvetlenül

T Á R C Z A.

Egy kis körút a — hazában.

B-Gyarmat, Budapest, Trecsén, Teplica, Csorbai tó, Tatrafüred, Poprád, Huszpark, Kassa, Budapest, B-Gyarmat.
(Folytatás.)

II.

Teplica állomásról délelőtti 10 órakor indultunk el. Az idő inkább esőt, mint napfényt jósolt. Mivel tovább értünk, annál hűvösebb lett.

Zsolnára már el voltam készülve feleségem megérdemelt szemrehányásaira. De ki tudhatta ezt Tepliczen, a hol oly szép, virófényes volt az előtte való nap! A kárpátok havas hezerei egész időig küldtek hideg örvölöztüket egy kis szél alakjában.

Kedztünk fázni... annyira, hogy feltett tervünkkel, mikép Rajecz-Tepliczet, mely a zsolnai állomástól kocsin egy óra alatt elérhető megnézzük, felhagytunk.

Hutka, Rózsahegy, Liptó Szt. Miklós értésével 5 óra után érkezünk meg Csorbai állomásra. A vasúti „Utmutató”-ban jelzett restaurációt bizony hasztalan kerestük.

Készleges, sőt (akár csak Váczon) versenyző ti-akkerost azonban találtunk. A 4-5 frinyi fuvarbér az állomástól a tóig, kissé soknak látszott, mert közelibb gondoltam a tavat: de bizony ki volt az érdemre; másfél óráig szünellenül hegyen fel és mindig fejjel! Az út nem mondható nagyon jónak, de rosznak sem. Csorbai állomástól kezdve, utunk, farsadalmi tekintve, valóságos turista jellegű volt.

Felérve a tó vendéglőjéig, egészen át voltunk fázva de a látottak teljes kárpótlást nyújtottak.

A vendéglő bejáratán fekete frakkos és tisztán magyarul beszélő pinzerek fogadtak és vezettek az óriás terjedelmű étterembe. Dacára annak, hogy ez emeletes vendéglő (mint minden többi lakóház) fábil épült, belsőjeben rendkívül elegáns. Nekünk persze legbecselebb volt a jó nagy és tiszta fűtött kályha.

Késsz felmágyarodva, a vendéglő hátsó verandájára léptünk ki, homlót a tó egy része attekinthető. Nem

Pedig aligha jobban nem tesszük, ha a gyalog tourra határozzuk el magunkat!

A csorbai állomáson nemcsak enni nem de ejjeli szállást sem igen lehet kapni. Mint hogy pedig a vonat már hajnali felháromkor indul Poprád-Felka felé, és mire az állomásra érünk, 11 óra felé járt az idő, nem tartottuk érdemesnek a faluban megállni és így az állomási főnök sziveségéből az első osztályú (!) vőreteremben rögtönzött nyughelyeken töltöttük az éjet, persze álmatlanul.

Ha az ember ki nem aludta magát, sokkal fogékonyabb a hideg iránt. A mi éjjelnél pedig kedgylen hideg volt!

Poprád-Felkán láthattuk csak, hogy világhírű fürdőbe készülünk menni. Ötvennél több flakker várakozott az utazó közönségre. A taksa 2 frt 50 kr.—3 frt. Tatrafüredre (1 1/2 óra) és 6—8 frt. a dobosai jégbarlangig (6 óra) a hóvá, ha reggel elindultunk, estére vissza lehet térni Poprád-Felkára.

Kegyetlenül dideregve mentünk neki a Tatra hegyesnek; egy jó bundát sokert nem adtunk volna. De azért az óriási, megkapó látvány, mely szemünk elé tárult és melyről már előbb említtet, még egy — bundánál is többet ért.

És kezdhettek most egy fejezetet e címmel: „Nap-kelte a Tatrán!” — Láttam már sok szépet, de oly gyönyörű tájképet soha!... A Tatra hegyek mögöl lassan, méltósággal kibúvó óriási napfény sugaral visszaverődnek a jégborított hegyek ormán és a fenyők gyöngéd, magas formái, melyek itt és ott a sárgás vörös napvilág s a sötét kék éghozzat felé emeltek hajos csúcsokat.

Szemképrázoló, elbűvölő kép!

Hogy is van a „magyar Salon” mult havi füzetében megírva:

Jég koronás király to, telen-nyáron
Feltűnt Tatra hegy mit mondanak én?
Kéve vált hymnus, gránát orgona
Mely dicső gúnyos, mint égi, hazona.

Darvasi Armin.

(Folytatás következik.)

gyakorolni nem lehet az összes népek, azokat közvetve megyei képviselői útján gyakorolhassák.

Kérdjük meg tehát, miként lehetne az ősi alkotmányt, vagy ami azzal egyértelmű, a megteremtett egy reformálni, hogy az különb legyen a régi vármegyénél.

Milyen a nemesség a pozsonyi országgyűlésen a nép millióit az alkotmány szavába bevett és a politikai nemzet tagjaivá avatta, joga volt megszabni azon feltételeket, melyek alatt a főlásadás megtörténik. Ilyen jogos föltétel: az államnévelnek teljes ismerete; mert bábeltornyot nem építhetünk, és az államnével első szükséglet azért is, hogy a különböző fajú polgároknak közös közvetítője legyen és hogy a közhatalossággal érintkezhesse. Föltételül kellene szabni a név-magyarosítást is; mert a ki a régi nemesség minden jogaival akar élni; annak magyar voltát név-magyarosítással is tüntetve be kell vallani, s annak idegen ottlani alólma nem szabad. Ilyen további föltétel az is, hogy bizonyos fokú nyelvelségi követelmések azoktól, a kik helyhatóság, törvényhatóság és állam közszolgálatokra vállalkoznak. A közértelem és a haza iránti hűség oly követelmények, melyekkel az állampolgároknak bírnok kell. Bátorsgá volna a népet föltétlenül joggyengítővé tenni és a magyar állam egysegeről s a politikai nemzetről föltétlenül nem gondoskodni. Ha kell sütni mindenre ami állami és államügy és a magyar politikai nemzetre, szóval az együvértartozás belyegét. Ezen észszerű intézkedések nem annyit jelent, hogy a testvér-fajok nyelve s faji sajátosság elfojtásának; mert erre semmi szükség sincs; ellenkezőleg, a kímélet legnagyobb óstón lesz arra, hogy az államnével saját jól felgott érdekében mindenki elajáltsa.

Mindezeket azért kívántam hangsúlyozni, mert az állami összpontosítás vesző a magyar államügy védelmével mentegedőnek; de ez csak ügy a hatalom megtartására és terjesztésére.

Ha tehát ohajjuk, hogy beteljesedjék Széchenyi azon jóslata, hogy Magyarország nem fog, hanem lesz; akkor be kell válni az 1848. XVI. törvény azon ígértét, hogy a megyei szerkezet — mint a nemzet alkotmányosságának védőhátya, — a közszabadsággal összhangzásba fog hozni. Ez pedig nem jelenthet egyebet, minthogy a megyei intézményt, úgy a parlamenti felelős kormányt, valamint a községi rendszerrel össze kell egyeztetni; s mi igen könnyen is celszerűen össze közzölhető, mint alább látni fogjuk.

A joggyengítő nép milliói, a régi vármegyei politikai jogait személyesen és közvetlenül nem gyakorolhatják; mert az a nagy szám miatt lehetetlen: tehát a polgárok a régi nemzeti jogokat csak közvetve, vagyis a vármegye összes adózói által, közös szavazattal választando megyei képviselői útján gyakorolhatják.

(Folytatás következik.)

Közigazgatási bizottsági ülés.

(Angusz. hó 3-án.)

Gr. Degenfeld Lajos főispán úr ömeltósága megnyitván az ülést, bejelent, hogy Gr. Czebrán, Huszár István, Mocsyar Ödön és br. Rozner Ervin bizottsági tag urak elmaradásukat igazolták.

Alapítványi hírek.

A jelentés szerint a közbiztonság kielégítő volt. A féltételeket rettegésben tartó két csavargó elfogott. Az aratás alatt a köztartozások behajtása iránt hatályos intézkedések történtek. Akik ellen a közmunka válság győntelanság miatt be nem hajtható, azok a közmunkát természetben dolgozzák le. A belügyminiszter megengedte, hogy a szécsényi-kovácsi körözés Szécsényben lakosok. A szoda gyárak megvizsgálása iránt erőlyes intézkedések történtek. A jelentés szerint a jul hó 17-én megjelent versenytárgyaláson a b-gyarmat-versegi útvonal végleges elkészítése ügyében bizonyos Roheim és Stranger bpesti cég ajánlata fogadtatott el, aki az útvonalnak meg eddig ki nem épített szakaszát 138,160 frtért fogja megcsinálni. Az útszakasznak 1890. évi október 1-ig kell elkészülnie. Végül bejelentette a dejtári jul. 15-ki nagy tűzvesz; minthogy azonban a legett 23 ház jobbára biztosítva volt, segély összegek gyűjtése nem rendeltetett el. Az alispáni jelentés tudomásul vétetett.

Kérdéses nősülési engedélyek.

A következő folyamodók nősülési kérvényei pártolólaj terjesztettek fel a honvédelmi miniszteriumhoz, névszerint: Kovács, Lupa, Tuskó, Gólián, Bál, Kármán Rusznay, Végh, Králk, Rajkó, Varga és Bajdó kérvénye, póllásra utasítottak: Márk, Szuhánszki és Pászta.

Utágyak.

A kereskedelmi miniszter sürgeti a Hídegyut és Egyházassab közti útvonal kiépítését. Ezen ügyben Nógrád és Gömörmegye részéről vegyes küldöttség jár el, mely küldöttség aug. hó 15-én fogja tartani első helyszíni tárgyalását. — A Zagyvára várm. alispáni ügyében: újabb szolgálati eljárás felindult. — A közmunka válságpenek behajtásának eredményéről szóló kimutatás felterjeszték a kereskedelmi miniszteriumhoz. — A főmérnök jelentés szerint az utakon a közlekedés sehol sem akad meg, s így az állami, mint a megyei utak jókban vannak.

Váltás kérésén álltál.

Nedeczky Géza cseszi földbirtokos megfellebbezte az alispán 2-od fokú azon határozatát, mely elrendelte, hogy a román kath. paplakhoz tartozó istálló javítás költsége az egész község hozzájárulni köteles. — Thimay Ferenc főispáni határozati javaslata is az volt, hogy minifan az alispáni határozat az 1829-ben kelt canonica visitation-alapszám, mely szerint az egyházi épületeket a „communis” és pedig nem az egyház, hanem a „politikai communis” tartozik fenntartani, az alispáni határozat fogadtatott el. A határozati javaslat ellen Sreter Alfréd szólott fel, s felhozta a heredi, béri és he-

renessényi analog eseteket, melyeknél az egyházi épületek fenntartása a felekezetre hárított szerep ezen esetben is a communis alatt esik; az egyház nem pedig a politikai községet kell érteni. — A határozati javaslat mellett Török Zoltán szólott fel, kifejtve, hogy a communis alatt mindig a politikai községet kell érteni, mely joggyengítést gyakorol az egyház iránt azáltal, ha az egyházat, legyen az bármily jellegű, egyben másban segítve. Komjathy kir. tanfelügyelő is támogatja Török Z. nézetét. Minthogy a vélemények eloszlottak Gr. Degenfeld főispán szavazást rendelt, melynek az ön eredménye, hogy a határozati javaslat 1 szótóllyal elfogadtatott, eszerint az alispáni 2-od fokú határozat jóváhagyásával, Nedeczky Géza fellebbezése elutasított.

Czerina.

Br. Baratta Alajos folyamodott az iránt, hogy Czerina nevű pusztája után csak fel pótlóval rovassek meg. Az 1886. évi 22. I. cz. 130. §-a értelmében azonban ezen Czerina pusztája neve nincs bejegyezve, hogy az önálló pusztá lenne, sőt ellenkezőleg áll a dolog. Ugyanis a Czerina, Uhorska község határához van tagosítva s önálló pusztát soha sem is képezett. Ily körülmények közt Br. Baratta úr kérvényét a bizottság elutasítani volt kénytelen.

Áruügy.

Török Sándor helyettes elnök jelentése szerint a gyampénztárban kezelt pénzek és értékek összege: 689281 frt 70 kr. Egyforgalomban: 11044, melyből elültetett: 9370, határelék 1674.

Árva házak biztosítása.

Küldöttségi javaslat szerint a beadott pályázatok szerint három biztosítási társulat találtatott olyannak, melyek az árva házak biztosítására a legtöbb előnyöket biztosítják. Ezen társulatok az: Első magyar, az Azienda és a Fonciere. Az árvaszék arra lett utasítva, hogy a három társulatot a díjak tüzetes kimutatása iránt hívja fel s tegye meg a többi intézkedéseket.

Tanügy.

Különösebb tanügyi megalom nem fordult elő, s csak egy-egy magán kérvények intézettek el. — Ezen kérvények közül kiemelhetjük különösen a b-gyarmati izraelita közösi elemi iskola tanítónak kérvényét, mely szomorú világot vet, ezen szegény tanítók anyagi helyzetére. Ugyanis azt panaszkodik, hogy csekély fizetésüket sem tudják megkapni a hitközségtől s így családjukkal együtt nyomorogni kénytelenek; pedig ezek a tanítók óriási munkát teljesítenek. A bizottság teljes mérvben méltányolta ezen szegény izraelita tanítók helyzetét, szi-gorúan utasítja Kaecovics Ivan h. főszolgabíró, hogy a tanítók határelék fizetését a hitközségtől a Gabella jövedelem leírásával azonnal hajtsa be, s intézkedjék, hogy a gabella jövedelméből első sorban a tanítók fizetése rendezes és pontosan szolgáltsák ki.

Kemény Gábor és Vagner István b-gyarmati áll. elemi iskolai tanítók ötöd éves pótlék iránti kérvényök pártolólaj terjesztették fel a min. vallás és közoktatási miniszteriumhoz.

A b-gyarmati iskolásokéhoz egy segéd tanítónő kijelölési ülésre elnököl Hunzly László kir. tanácsos küldetett ki.

Áruügy.

Az adóhivatalokból a kimutatások be nem érkezé-nyén, az adók állásáról összejelentés nem tételhetett, azonban elintézték közel 100 drb. fellebbezéseket, tökéka-mat adóterést és halasztást tartalmazó kérvény. (A pénz-üggyigazgatóság úgy szervezte utat a bizottság adóügyi referense lesz a pénzügyigazgató: Szepvák Sándor vagy pedig helyettese: Szabo Albert.)

Időrend.

Referens Dr. Megyery István kir. alügyész. — A jelentés szerint a b-gyarmati kerületi fogházban a le-tartóztatottak száma július havában volt: 277. Hat hó-napon túl terjedő vizsgálati fogságban vannak: Malatincz János, Beke István és Sándor István. — Munka keresmény volt 183 frt 36 kr, melyből az államé 135 frt 37 kr, a fegyvereké 47 frt 99 kr.

Fegyházügy.

Dr. Kaecovics Gyula főorvosunk jelentése szerint vármegyénkben az egészségügyi helyzet egész július havában jó volt. Halalozási eset kevesebb volt, mint a múlt hónapokban.

Az erdészeti bizottság.

tagján és helyettes elnökét Scitovszky J. alispán vá-lasztotta meg. — Gr. Degenfeld Lajosnak főispánna tör-tént kinevezetése folytán.

A járó alás.

határeléje, igen helyesen, előre lett megállapítva. Ez annál inkább celszerű, mert minden bizottsági tag tevé-dőt és terminusait ehhez képest osztja be. A legközelebbi ülés septe. hó 11-kére tűzött ki.

A nógrádi járás.

Gyakran hangzottak gyakorlati állam férfaink ép úgy mint elméleti tudósaink a városoknak nagy-horderejű kulturális feladatait és hivatást. Legutoljára ha jól emlékszem Szilágyi és Vekerle miniszter hang-súlyozták programbeszédükben.

Csakugyan, ha hazánk némely vidéken viszony-életi állapotokat szemlélni van alkalmunk s ha ott áll nagy kiterjedésű, napes de az ipar és kereskedelem s a kezdetleges műveltség csirgét alig feltüntető, minden törekvő és lendületű nélkülözök községek végtelen la-birynthasában bolyogni vagyunk kénytelenek, akkor legközelebből tapasztaljuk a városoknak mint egy nélkülözhetetlen fejlődés elemek, lépésnek sajátos hiányát. De azért meg sem ötle ki a felelti sajnosko-zásnak hazafis érzelmeinkben gyökerező optimizmusát. Örömet várszólunk városokat a látogató haza-gabka, s ha valahol akkor legelő sorban meglek leg-mostohább járást, a nógrádi járást ajánlom nekünk

meg egy, ha szerény is de legalább fejlődés képes köz-ponttal, mely kitudulási pontja alappont az arra tá-maszkodó vidékek a haladás lehetőségeit nyújtana.

Visszás s fedette szomorú állapot ez kétség kívül a nógrádi járásra nézve, hogy a járás egy központon nélkülözök kénytelen, mely lakosságának a fejlődés esz-közét legalább a legkorlátozottabb mértékben megadhatná. Köztudomás tény, hogy a járás hatóságai mincsenek egy községben központosítva. A nógrádi járás hatóságai s azon többi lényezők, melyek fejlődésének lehálható-sabb s hivatott emeltyü lehetnek, szeljel vannak szorva s mi több, székelyhelyt epp a kisebb kiterjedésű és esz-kelyebb jelentőségű helységeiben van, melyek fekvésük s természet adta viszonyaiknál fogva meg csak a leg-szerényebb arányokban képzel haladásnak polczara emelkedni kénytelenek. A nagyobb s kevésbé mostoha helyzeti községek pedig a hatóságok s az értelmiségnek üdvös társadalmi kihatását nélkülözök vannak karhoz-atva. S mi ezen izoláció következménye? Hogy a já-rás haladás képes elemének kellő koncentraciója hiánya-van a tömegre való hatása ki van zárva örökidőkre, vagy a jobb esetben sok, sok évre van hátráltatva. Mily sokféle hátránnyal jár már p. o. csak ami a kö-rülmény magában is a lakosságra, hogy a járás szol-gabírói hivatala és bírósága különböző helyeken van-nak és hogy ama helyen, hol a járásnak egyetlen gyógy-szertára van, orvos nem lakik! Ez állapotok többi ki-folyománya ami anyagi és lelki szerényseg, mely e járást oly szomorúan jellemzi. Nincs ipara, nincs ke-reskedelem. Volt egy p. mintézte, de az is már jobb letré szenderült. E vidéken az uradok primitív álla-potoknál fogva bármily szerény vállalkozásról, a helyes gazdálkodásnak terjesztéséről alig lehet szó. Ez a já-rásban nem rég felfedezett közzenlepek, mely nagy lendü-lelet adhatna az egész környéknek, érintett állapotoknál fogva talán még egytizedekig kénytelen kiaknázatlanul várni jobb jövőjét. A gyér értelmiség osztálya nézve az itt lakás, mivel a modern igények teljes kiszáltsá-salval sőt azokról való legnagyobbbeszámú lemondásával jár, szábenai száműzéses jellegűvel bír. Míg tehát e vi-szonyok gyökeresen meg nem változnak, addig a javu-lás romeny pusztán csak illúzió, mert itt gyökereis in-terkedésekre van szükség, melyek hiányában csak sü-lyedni, de emelkedni sehog sem lesz képes megyénk nógrádi járasa.

Minden tehát ösztöne és szerény de elfogadatlan neveltem erre vonatkozólag kitéjték a járás ható-ságának és a haladás érintett többi faktorának helyes összpontosítása iránt ohajunkk manifestáljuk egy-szerszund.

Első sorban magából értendő a járás érdekelt-jei egyenassali érdekek és tanácskozás útján lappango ohajai realizációja végelt a kezdenemvezést a eszke-delet terére vittm hivaták. Tevének, kik azt hiszik, hogy e hajók orvoslása egyenesen a hatóság feladatát, ha-e nek közeműködése is e problemakészöbi stadium-ban nélkülözhetetlen. Meg vagyunk győződve, hogy ösztöne szavunk nem csak hogy nem fog megütöztést kelteni, hanem ellenkezőleg, hogy amit megpendített eszme illetékes s bármily magas helyen kellő méltány-lásban és támogatásban részesülni fog. (V. H. F.)

Alispáni jelentés.

(Folytatás.)

A községesség érdekében meg következő vizsgálá-tok végeztek: az egészségre ártalmas tap és élelmi szerek, italok, valamint az egészségre veszélyes egyéb tárgyak ellenőrzésére, élelmi szerek 99, tapasztalt 129, italok 121, egészségre ártalmas élelm 8, jogosítatlant tartott meg 4, méregtartalmú szövetek 3, ragályos ruhák 16-szor lett vizsgálva. Felfogás 5, eldobás 7, vegyvizsgálat 16 esetben fogantatott.

A közlelyeszek közt: gyarakban 25, vályhelyek-ben 33, rendőri fogházakban 14, börtönökben 12, vá-gondlaklat 227, bányákban 15, vendégházban 53, korcs-mákban 163 vizsgálat végeztek. Rossz szellőzés 12, tisztatlanság 12, ártalmas legnem 1 esetben észleltett. Egészségtelen lakás 42, zsúfolt lakás 26, ragályos betegségek utáni lakás 15, szennyezett lakás 6, nyílt esztorna 3, újonnan épült ház 12 vételezt szemle alá, kifűztetés és fertőtelenítés, 13-szor, atalakítás 2-szer lett elrendelve hatósági figyelemmelzés 28 volt, újonnan épült házakban a lakhatási engedély 4 alkalommal lett megtagadva.

Hatósági felügyelet 141 gyermekre gyakoroltatott, 1-szer megtagadtatott. Kiskorúak dajkasága vétele 24 volt megengedve. Het éven aluli korú gyermekek gyógy-kezeltesének mulasztása 333 lett bejelentve. Az iskolai helyiségek közt tanodák 12, népisko-lák 308, növeltek 22, ovadók 7 alkalommal voltak vizs-gálat tárgyai. Zsúfolság 8, rossz szellőzés 3, tisztatlanság 5 esetben tapasztaltatott.

B. Gyarmat, Losonez, L. Tugar és S. Tarjánban hatóságilag engedélyezett nyitvamos házakban a kéjnek helenknt kétszer lettek orvosiag vizsgálva és a buja-korosok gyógyszerkezelés végett korházba szálltatok.

Gazdasági állapotok, főleg a sertések közt ezen időszak alatt az egészségi viszonyok kedvezőtlenek vol-tak, Abolova, Fabianka, Feltal, Felső-Sátrégya, Ipoly-bolyk, Játke, Málgyo, Nagyfal, Nagy-Zelló, Odin, Pinc, Raros-Malyal, Ronyá, Spék, Szatók, Szombálya, P. Tab, Tóthgyán, Turecsa, Udonya, Varsány, Zavola és Zelene községek sertésnyájában a legtem: privány-san maragott, szarvasm árak közt egy ragályos jellegű kórnak egyes eset, Csálar, Hagyag, Láz, Losonez, Kis-falu, Múcsin, Terlebst, Vike és Zagyva-Lányozsban fordult elő. Forras községben pedig egy darab is ült-lott el ezen betegségen.

Takony ér miatt P. Keresztúrban egy 3 éves eszök, Alsó-Bodony és Ságó-Tarjánban 1-1 lo, végül az, il-lesi pusztán 2 drb, szarvútolt le.

(Folytatás következik.)

Malom haszonbérbeadás.

Mélt. gróf Zichy Livia, mélt. gróf Forgách József örök. és Molnár úr utd tulajdonát képező patvárczi közösmalom f. 1889. évi augusztus hó 20-án délelőtti 10 órakor Patvárczon 6 egymásután következő éven nyilvános árverés után haszonbérbe fog adatni, melyre az árverezni szándékozók tisztelettel meghívattak.

Földbirtokos és termelő közönségnek.

Van szerencsénk a földbirtokos és buzatermelő közönségnek ez idén is figyelemfelhívást, mi szerint mi mindenkor reflectálunk eladó buzakészletekre, s mint utolsó kéz, mindig a lehető legmagasabb napiaratot fizethetjük; miért is kérjük, hogy eladási ajánlataikkal bizalmasan hozzánk fordulni sziveskedjenek, hogy a közvetlen érintkezés összes előnyét maguknak biztosíthassák. Részünkről a legsimább lebonyolításról és coulans eljárásról biztosíthatjuk.

A losonczyi gőzmalom.

489-1889. sz.

HIRDETMEY.

A nagyméltósága m. kir. kereskedelemügyi miniszterium az 18-9. évi jul 31-én kelt 37509 sz. rendeletével a városi malom államát 48-49. km. szakaszán lévő Piri pusztán építendő tám és véd falnak helyreállítását 8467 ft 50 kr. összeg erejéig engedélyezte. A fellelített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1889 évi augusztus hó 16-ik napjának d. e. 10 órájára a bontmeggel m. kir. Államépítészeti hivatal bolyingében tartandó sárt ajánlati versenyárgyalás birde tolik.

A versenyasni óhajtok felhívattak, hogy a fellelített munkálat végrehajtásának elvállására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható, a részletes feltételekben előírt 5 000,00 egy hánapont az ipolyági m. kir. adóhivatalhoz be kell küldeni és az azon biztosítékról szóló adóhivatali nyugtával felszerelt írásbeli sárt ajánlatokat a kitűzött nap d. e. 10 órájig a bontmeggel m. kir. Államépítészeti hivatalhoz a nyitva tartó időközönként be kell adni, mivel a később érkezettek figyelembe nem fognak vételi.

A szabvány forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. Államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban, napokonként megtekinthetők. Vállalkozó köteles az általa teendő és a költségvetési egységei szerint számított árendéját vagy az esetleges áremelési számokkal és betűkkel is kifejezni.

Kelt Ipolyágon 1889 augusztus hó 8-án.

Arverési hirdetőny.

Hontvármegye adispája közhire teszi, miként a törvényhatósági bizottság 32-1889. számú határozata és a helygymint 47744-III. b. sz. engedélye folytán, Hontvármegye tulajdonát képező Vámosmikolai ház, mely az ugyanott 103. tükében 97. sor, 131. beparzi sz. alatt van felvéve, a hozzá tartozó és 544 000 terlelben telekkönyvezett udvar és kerttel együtt, telerménies állapotban, folyó évi szeptember hó 9-én d. e. 10 órakor a helyszínen megtartandó önkéntes nyilvános árverésen a szobi járás főszolgabírája által előfogatni, a következő feltételek alatt:

1. Kiküldési ár 1400 ft, becsir mellynek 10 szatolija készpénzben birtokpénzként letendő és melyet kiárverező vesz, ha a feltételeknek eleget nem tesz.

2. Kiárverező legfeljebb egri a vételár egynegyed része erejéig a letelt birtokpénzt az árverés befejezéséig készpénzben kifizetni tartozik.

3. Vevő az árverésnek helygymintjei jóváhagyása után lép az ingatlan birtokába, mely időtől annak használati és terlei út illel, és tartozik vevő ugyanezen alkalommal a vételár hátralévő háromnegyed részét kifizetni.

4. Jóllelti vevőknek a vételár fele része erejéig, fél évi határidőre és 6 százalékos kamattal, mely az alapsan fizetési halasztást engedélyezhet, azonban ily esetben, az adósságtól szerződés két példány melynek mindegyikét költségei és az adósságtól szerződés is vevőt terhelik, csupán a vételár teljes felizetése után költetik meg.

5. Az árverés eredményének akár a vármegyei bizottsága, akár a helygymintje által történő jóvá nem hagyatása esetén kiárverező által lefizetett egynegyed rész vételár kamattal nélkül viszaadatik.

Ipolyágon, 1889. évi július hó 29-én

alapsan helyett:
Leányáskó Sándor,
főjegyző.

KÖZPONTI SZÁLLODA

Budapest, Kerepesi út és Rottenbiller utca sarkán (a közp. pályaudvar állomáson).
Megnyitás augusztus 1-én.

Van az emeleten a mélyen tisztelt utazó közönség becses figyelmébe ajánlani ezen újonnan épült szállodát, mely minden igényt kielégítő és kényelmes modern berendezéssel, 70 szobával, fürdővel, villamos világítással, személyfelhőzővel (lift) minden emeletre van ellátva s a legmiserelthebb szobáinkat jegyzte minden szobában ki van függesztve. Előnyös fekvésűnél fogva a

KÖZPONTI SZÁLLODA

a legelőnyösebb közlekedési ponton van, a kívánt vasútja megálló helye előtt, az egyaránt a központi pályaudvar állomáson, minőlfogva közeli használatra nem szükséges a megérkezés vagy elutazás, a város minden irányába pedig első társasági közlekedés van. Ezenkívül szállodánk Budapest legelőnyösebb pontján fekszik, gyönyörű kilátással a városligetre.

Minden még kévénárunkat és vendégünket ajánljuk a t. utazó közönség figyelmébe, előre is biztosítva tiszta jó átalakokat és ize ételeket gondos kiszolgáltatással s ügyelni fogunk jó hírnevünkre, melylyel mind vendégeink bírnak, jövőre is t. vendégeink megelégedése által tartatunk.

Budapest, 1889 július hónap.

Mély tisztelettel

Bucher és Höllrigl,
szállodások.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy fűszer, festék, vegyes, liszt, bel- és külföldi csemege bor, magyar pezsgő, égetett szesz italok, rum Cognac, szilvium, likörök és más fűszer ézkekkel

kereskedésemet újonnan felszereltem,

azon reményben, hogy tisztelt vevőim mint eddig, úgy ezentúl is becses bevásárlásaikkal engem fognak szerencsélteni. Főtekrvésem t. vevőimnek jó, olcsó és hamisítatlan árut olcsó áron gyors és pontos kiszolgálás mellett elárulítani.

Magamat becses pártfogásukba ajánlom

maradtan teljes tisztelettel

BENKŐ JÓZSEF.

fűszerkereskedő, (a Casino mellett.)

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására juttatni, miszerint Budapest VII. Erzsébet-körút 7. sz. első rendű budapesti asztalos és képzatos mesterektől

bizományi butor raktárt

nyitottam, főtekrvésem lesz legpontosabb és legszolidabb kiszolgálás mellett a n. é. közönség elismerését minden tekintetben kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel:

Schreiber R.

Arverési hirdetőnyí kivonat

A szócsonyi kir. járásbírósg mint teleklónvi hatóság közhire teszi, hogy a kir. kincstár vásárlatának Fagyas-Mária végrehajtást szenvedő ellen, 65 forint 86 kr. tokehávetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a szócsonyi kir. járásgazd terlelten lévő Lőcs közönségben-fekvő a föld 202 sz. tükében A 4. 1. soroz. alatt jegyzett ingatlanra egyben 102 forint, a 4. 2. soroz. aláírta egyben 196 forint, a 4. 3. soroz. al. egyben 186 ft kiküldési árban az árverés elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi szeptember hó 28-ik napján délelőtti 10 órakor Lőcs közönségben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatul fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 5%-os költségének, vagy a 1881. LX. törvényeikk 42 §-ban jelzett árforlyamattal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékpénz értékpapírban a kiküldött kezében letenni, avagy az 1881. LX. t. cz 170. § a értelmében a használatnak a bíróság előlegei elhelyezéséről kiállított szabályszóró elismervényt átvevőként.

Kelt Szócsonyban 1889. évi április hó 30-ik napján a szócsonyi kir. járásbírósg mint teleklónvi hatóság.

3738-889. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMEYNYI KIVONAT.

A szócsonyi kir. járásgazd mint teleklónvi hatóság közhire teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtatának Beres Gábor és Janos végrehajtást szenvedő ellen 58 ft 24 " kr. tokehávetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a szócsonyi kir. járásgazd terlelten lévő Endrefalva közönségben fekvő az endrefalva 717 sz. tükében A 1. 1. soroz. al. jegyzett ingatlanra egyben 355 ft. a 4. 1. soroz. alatti ingatlanra szintén egyben 74 ft. kiküldési árban az árverés elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi szeptember hó 12-ik napján d. e. 10 órakor Endrefalva közönségben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatul fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 5%-os költségének, vagy az 1881. évi LX. t. cz 42. §-ban jelzett árforlyamattal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékpénz értékpapírban a kiküldött kezében letenni, avagy az 1881. LX. t. cz 170 § a értelmében a használatnak a bíróság előlegei elhelyezéséről kiállított szabályszóró elismervényt átvevőként.

Kelt Szócsonyban a kir. járásgazd mint teleklónvi hatóság 1889. évi mártius hó 18-ik napján

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPEST,

GYÁR és IGAZGATÓSÁG:

VI. külső váczlút 1698. 99.

VÁROSI IRODA és RAKTÁR:

VI. Podmaniczky utca 14.

GŐZ- és JÁRGÁNYCSÉPLŐ KÉSZÜLETEK

SCHLICK-féle szab.

KÉT- és HÁROMVASÚ EKÉK

SCHLICK-féle szab. „Haladás”

sorvető-gépek.

Szóróvető gépek.

Schlick féle szab. Rayol-ekék, Schlick és Vidats féle eredeti egyvasú ekék és talajművelő-ekék közök boronát és régiórő hengerek, szecskavágók répvágók, répatörők, tengeri morzsolók, cölve- tengeri darátok, gabonatisztító rosták, őrmalmok stb.

Az összes ekék tartalékreszei készletben tartatnak. — Előnyös fizetési feltételek — Legelőnyösebb árak.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Jegyzet. Van szerencsénk ezenal t. sz. üzletbirtokaink becses tudomására hozni, hogy azok a VI. Podmaniczky u'ca 14. sz. a. lévő iródnak legnagyobb részét a külső váczlútunkra helyeztük és az ezen iródnak helyi-ekünkben t. üzletbirtokaink könyveirekben egy városi iródnak tartunk fenn, valamint hogy ugyanott építési cikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel

A Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvényirtasasági igazgatósága.

HIRDETMEYNY.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására juttatni, miszerint folyó hó 1-étől itt B. Gyarmaton

szobafestő és mázólo

üzletet gyakorlására letelepedtem, melyet ezéltől 10 éven át Losonczon szintén önállóan gyakoroltam. Szakértői képességem a fővárosi első festővel versenyzik, melyet Losonczon félbenben több urihelyen számtalanszor tanúsítottam.

Művészeti tudományomat a fővárosban tanultam, és több éven át az első műhelyekben gyakoroltam, u. m.: Scholcz és Feuchtinger Józsefnél, ki jelenleg az Ipartanodának rejtőtanára, kímél mint előmunkás működtem.

Azon alaptatos kéressel fordulok tehát a n. é. közönség elé, hogy a fentiekre szemelyes meggyőződés szerzen, helyben tek. Karlik Janos építész úrnál, hol több szobát festtem, és a legnagyobb megelégedést kiérdemeltem.

Törvéstem oda irányuland, hogy egy az árakban, mint a múltak divatos, tartos és finom kivitelevél kielégítem.

Magamat a nagyérdemű közönség szíves jóindulatába és pártfogásába ajánlom vagyok

teljes tisztelettel:

Rusznák Adolf,

szobafestő és mázólo.

Ideiglenes lakásom B. Gyarmaton Kohn Franziska féle háztban, Csikany hentes árté mellett Ipolyntca szelen.